

GHANA

DESEMBRE 2006
per Manel Broch

Pròleg

Quatre viatges a Marroc, quatre a Senegal, un a Guinea Equatorial i un a Camerun. Després de deu viatges amb la bicicleta per Àfrica amb més de sis mil quilòmetres acumulats es pot pensar en ser una mica expert. Començar una ruta a Ouagadougou, capital de Burkina Faso dirigint-se cap al sud fins a trobar l'oceà atlàntic i finalitzar a Accra, capital de Ghana és un nou repte. Tot i l'experiència d'altres països, la manca d'informació és absoluta, ja que no tenim escrits d'altres viatgers i suposem que poca cosa podrem obtenir abans de sortir.

Una vegada solucionat el tema dels bitllets d'avió via Casablanca hem de resoldre la qüestió dels visats. He dit més d'una vegada que els principals problemes en aquests viatges s'acostumen a trobar en els aeroports, doncs aquest cop les barreres han aparegut abans.

Hem estat incapaços de desentrellar el trencaclosques que ens ha muntat l'ambaixada de França a Madrid per tramitar el visat d'entrada a Burkina Faso. Tot i que he comptat amb l'estimable ajut de l'amic Miquel Martínez i els seus col·laboradors de la capital del regne. No ho penso relatar, primer per que no ho acabo d'entendre i que vull oblidar els moments poc plaents.

Aquests aconteixements ens han abocat a fer els canvi dels bitllets d'avió amb d'anada i tornada des d'Accra i penalització per part de la companyia. L'itinerari no ens queda afectat, ja que no n'hi havia. Ja ens espavilarem.

1 • Dimecres, 29 de novembre de 2006

BCN – CASABLANCA – ABIDJAN -ACCRA

Ja hi som. I som quatre. Gustau Dos Santos, Lluís Carbó, Xavier Galindo i jo. Anem amb destinació a Accra.

AT 0963 – BCN – CMN – 2050 -2200

AT 0515 – CMN – ACC – 2300 -0530

El primer vol és directe, en el segon fa una escala a Abidjan. No he tingut cap conflicte amb RENFE ni amb la facturació de l'equipatge,

En els avions de la RAM encara et serveixen àpats. Són els menjars de sempre però ajuden a entretenir la gana i et distreuen l'avorriment del viatge. També permeten amb el bitllet de classe turista dur 40 quilos d'equipatge. Una DORMIDINA 12,5 m'ajuda a conciliar el son per arribar al destí amb prou energies per iniciar el veritable viatge.

2 • Dijous, 30 de novembre de 2006

ACCRA - JASIKAN

Encara és de nit quan baixem de l'avió i trepitgem terra africana. La temperatura és agradable. Les formalitats duaneres sense cap problema i de control de passaport sense incidència. L'acolliment i la rebuda és més càlida que el clima, i com el clima tampoc fa xafogor, és suau sense cap pressió pels nadius. A l'aeroport no hi ha gaire gent, potser per l'hora intempestiva. Tinc una urgència intestinal. Aprofito les "toilets" de l'aeroport. Estan nets i en perfecte estat per al seu ús i conservació.

Uns empleats ens permeten deixar les caixes d'embalatge de les bicicletes en un recinte de l'aeroport. Les deixem amb l'esperança de retrobar-les d'aquí a 12 dies.

Canviem 150 euro x 4 = 600 euro, a 11.700 cedi/euro en total 7.030.000 cedis. Som milionaris. Ens donem 4 tacs de bitlles de 20.000 i 10.000 cedi.

Anem pedalant fins al proper centre de la ciutat on trobem la "bus station". Ens encabim en un 30 places africà aprofitant un vehicles de 20 places. Després de 5 hores enllaunats arribem a Jasikan a uns 200 km al nord d'Accra. Ens instal·lem en una "guest house" essencialment africana. Sense llum. Sense aigua. Sortim a fer un tomb per la població. Una noia, blanca, nord-americana (de NY) ve al nostreencontre, és la Sara.

És voluntària, fa de mestra en una aldea propera. Ha vingut a Ghana per un període de 2 anys, porta 6 mesos. Està encantada amb el país i la seva gent. És una celebritat entre la població, tothom la coneix. Provem el vi de palma, no ens acaba de convèncer.

3 • Divendres, 1 de desembre de 2006

JASIKAN - DAMBAI

Deixem la "guest house" aviat. Avui celebren el funeral del marit de la mestressa. Esmorzem arròs amb fideus en una parada del carrer ens posem en marxa sense un itinerari definit. Millor així no ens equivoquem. Això sí, volem anar en direcció nord intentant fer un circuit en sentit anti-horari al voltant del llac Volta. La presa d'Akosombo ha permès crear un dels llacs artificials més grans del món d'una llargària de 400 km. La construcció de la presa d'Akosombo data de l'any 1965.

Anem definint l'itinerari a cada cruïlla, memoritzant el nom del poble següent, preguntant, i així successivament. De Jasikan volíem dirigir-nos a Worawora però anem a petar a Kadjebi, des d'on per rectificar la ruta anem en direcció a Asatu. En aquest poble ens adverteixen que no podrem passar en bicicleta fins a Apesokubi. Forcem el pas anant a peu uns 3 km per camí de la selva perdent un munt d'energia i temps que més tard els trobarem en falta. Des d'Apesokubi un bon tram de carretera asfaltada, que després s'acaba. Seguim per la pista que suposadament ens ha de dur fins al nostre destí del dia d'avui: Dambai. Pel camí pretenem anar-nos

informant preguntant a la gent que dona una informació que és variada i fins i tot contradictòria (com sempre). Crec que només un ens va dir la veritat al respondre: “I dont know”. No és que hi hagi mala fe, és que demanem unes dades que ni coneixen ni els importa massa: quilometratge, orientació, hotels, etc...

El Xavi paga la manca d'experiència i d'entrenament, acusa el cansament i la duresa del tipus de viatge. Anem a marxa lenta. Quan duem 70 km l'agafen en un camió. Els altres tres seguim pedalant intentant recuperar el temps perdut fins que s'acaba el sol i surt la lluna quasi plena que dóna un punt de claror a la negra nit.

Durant tot el dia hem anat sentint la cridòria de tothom, principalment dels més menuts, que en gran exaltació ens cridaven: “obruni” (blanc).

109,67 km	13,67 km/h	8 h 01 min
-----------	------------	------------

A la “guest house” on anem a raure disposa de corrent elèctric, aigua, un indret on rentar-se, habitacions amb ventilador. El sopar l'hem d'anar a comprar fora. Per demà tenim com objectiu Bimbila a la regió Nord.

4 • Dissabte, 2 de desembre de 2006

DAMBAI – KPANDAI

Fent cas omís els consells de fer la ruta per Chambakura fent enrere uns 10 km anem a ran d'aigua per tal de creuar amb el transbordador fins l'altra vora del llac (Dodoikope). El llac només el veiem quan l'hem de creuar mentre la carretera discorre allunyada del seu voral. Hi ha un cayuco a punt de sortir on ens encabim al costat d'un munt de ghanesos.

Esmorzen a l'altre marge i iniciem la marxa per la pista terrosa i plana. Hi ha pocs nuclis habitats. Només ens creuem amb ghanesos que circulen amb bicicleta. S'utilitza molt la bicicleta per la mobilitat.

Seguim amb la tècnica de demanar pel següent poble en aquest cas: Burai. Ens costa memoritzar cada topònim. Si fem cas del mapa no ens concorda res amb el rètol de la primera cruïlla que ens remet a Buya sense passar per Burai. Tenim davant l'únic rètol indicador que hem trobat fins ara, li fem cas, diu: “Buya 21 km”.

La marxa del Xavi segueix lenta per al grup i penosa per a ell. A Banda ens aturem per fer una beguda. Abans hem menjat tres pinyes. Buya resulta ser una població de menys entitat que Banda, tot i que aquesta no surt ni en el mapa.

Degut a la marxa lenta que duem decidim demanar asil a Kateijeili. Molt honestament ens diuen que “four miles” més endavant a Pandai trobarem allotjament i confort. Veurem com són les 4 milles i el confort. Ens conviden a begudes i a ous durs. Els hi paguem, no és el cas d'abusar de l'hospitalitat.

Amb la mateixa precisió d'un rellotge suís arribem després d'uns 7 km a Kpandai. De la missió catòlica ens envien a una “guest” que cobreix les nostres exigències de confort. Està situat a la sortida de la població.

La milla terrestre és una mesura itinerària utilitzada en el països anglosaxons, que equival a 1.609 m)

Ens demanen 30.000 cedis per habitació (menys de 3 euros al canvi). Ocupem 4 habitacions per afavorir la facturació de l'establiment.

Avui la cridadissa de la quitxalla ens sonava a “fada”. Dies més tard ens informaren que el que ens diuen és “father” amb al·lusió al missioner blanc.

67,20 km	14,40 km/h	4 h 40 min
----------	------------	------------

5 • Diumenge, 3 de desembre de 2006

KPANDAI - BIMBILA

Després de pagar la “guest house” fem camí enrere fins a trobar un indret on ens facin la quotidiana truita d'ou amb pa anglès per esmorzar. Mentre estem menjant s'asseu al nostre costat un xicot que ens resulta familiar i que inicialment associem al que ahir ens va acompanyar a la “guest”. Al cap d'una estona tímidament ens fa saber que hem marxat sense pagar el sopar, que involuntàriament hem quedat a deure.

El cel no és clar, s'ha enteranyinat, fet que ens millora la temperatura i afavoreix la marxa més fluida. Els estímuls d'entrenament dels dos primers dies també han fet efecte a l'organisme del Xavi.

La ruta és bastant planera. Les poques pujades que hi ha són suaus. El ferm força bo, però a trams es torna sorrenc i a voltes irregular que ens fa recordar que de ser seguit patiríem força.

El nostre objectiu per avui és el mateix d'ahir: Bimbila. La jornada es fa curta ja que abans de migdia hem arribat.

47,85 km	15,18 km/h	3 h 09 min
----------	------------	------------

Abans de l'entrada de la població, on hi ha una barrera, un militar ens fa parar. Fins ara només ens han saludat i dit: “good morning”. D'una manera autoritària ens demana els noms i fa una mica de comèdia que no acabem d'entendre la seva finalitat. Ens instal·lem a la “Junior Original Guest House”. Volem 60.000 cedis per habitació, en demanem dues. La nostra ruta segueix la seva vora est, però en cap moment podem albirar la seva presència, tan sols quan hem de creuar algun braç. Tampoc tenim gaire mosquits.

Per allà on passem creem una gran expectativa i on ens aturem formem un gran espectacle, som una diversió momentània per als habitants dels poblats. Hi ha bicicletes arreu, joves, gent gran, senyora

vestida elegantment amb sabates de taló, criatures... tothom es belluga amb la bicicleta.

El mercat de Bimbila és resulta impressionant, indescriptible. Cal veure'l i viure'l, ni fotos.

A les sis de la tarda tallen el fluid elèctric. Hi ha restricció des de les sis de la tarda fins a les sis del matí.

Dinem arròs amb salsa no picant i pollastre. Al vespre repetim menú, és tot que hi ha. Sopem a la llum de la lluna enterbolida per una boirina que no sabem si és un núvol o la pols en suspensió.

Ens hem endut, sense voler, la clau d'una habitació de la "guest house" de Kpandai. La retornem a través del xofer d'un bus.

6 • Dilluns, 4 de desembre de 2006

BIMBILA - SALAGA

Ahir vam decidir que ja havíem anat en direcció nord el suficient. No ens cal arribar a Tamale. No volem veure res en concret, la nostra fita és anar passant dia a dia, quilòmetre a quilòmetre, milla a milla i viure cadascuna de les situacions que esdevenen mentre vas d'un lloc a un altre. Si anéssim a Tamale fora per arribar-nos al parc Mole i no tenim cap certesa que allà trobem res que ens pugui interessar més que qualsevol esdeveniment de les aturades que fem per beure líquid i reposar.

Girem cua i ens orientem cap a Salaga en direcció sud-oest. La frondositat de la vegetació que hem trobat a Jasikan ha anat minvant fins a ser quasi sabana, amb menys arbres. La sortida de Bimbila està asfaltada però ràpidament entrem en la terra vermella. Ferm en bon estat amb poques ondulacions que permeten una marxa ràpida. Pràcticament només parem a Sabonjida (a uns 15 km de Salaga). Arribem a Salaga a migdia. Mengem una síndria abans d'acomodar-nos al Patience (kayiti) Rest House.

79,88 km	19,29 km/h	4 h 09 min
----------	------------	------------

El país ofereix un aspecte general de neteja força elevat, no es veuen arreu acumulacions de plàstics i deixalles tan habituals en altres països.

Avui és dilluns els nois i noies van a l'escola. Com hi van? Amb la seva bicicleta.

7 • Dimarts, 5 de desembre de 2006

SALAGA – ATEBUBU - KUMASI

El clam de la mesquita llunyana assenyala l'hora de la pregària. Els musulmans són una minoria a Ghana (16%) però de matinada es fan notar. Per despertar-me prefereixo el gall que canta. Per nosaltres és l'inici del cicle diari: fer l'equipatge, col·locar-lo a la bicicleta, esmorzar, pedalar, pedalar, pedalar... reposar, beure una mica i seguir pedalant mentre sigui de dia. Procurem evitar les hores d'insolació més intensa i arribar de dia al proper destí, tot i que no sempre ho aconseguim.

Feia dies que quasi no trepitjàvem una carretera asfaltada, només en trams curts a l'interior de poblacions de certa importància. Des de la sortida de Salaga l'asfalt tan sols s'interromp a petits trams. En menys d'una hora i mitja som a l'embarcador per tornar a creuar el llac.

30,31 km	21,41 km/h	1 h 25 min
----------	------------	------------

Els principals rius de Ghana són el Volta Negre i el Volta Blanc sobre els quals es va construir la presa d'Akosombo, que format un llac de 8.500 km²

Pugem a un cayuco i travessem a l'altra riba. Aquesta vegada la travessia serà llarga, la navegació tindrà una durada d'una hora. Al altre costat hi ha una població bastant gran i sobretot molt dinàmica. A l'embarcador de Yeji hi ha multitud de persones que van amunt i avall, molt de moviment, una activitat frenètica. Després d'una beguda continuem la nostra marxa en direcció sud. El trànsit quasi inexistent tot i que la carretera millora molt: ben asfaltada, pintada amb línies contínues i discontinúes, senyalització horitzontal i vertical, passos zebra que respecten meticulosament, limitació de velocitat a 50 km/hora en creuar nuclis habitats.

Anem ràpids fins a Prang on decidim aturar-nos per menjar alguna fruita. Ahir vam menjar la primera síndria. Sembla que per aquestes contrades hauria de trobar-se a dojo però és bastant escassa. A Prang fem la segona síndria i una bona estona de descans.

A les 15 hores ens tornem a posar a la carretera per recórrer els 30 km que ens queden fins a Atebubu. En arribar a aquesta població n'hauré pedalat un centenar. Entre l'opció de quedar-nos a pernoctar o continuar amb vehicle optem per arribar fins a Kumasi. Anem a la "bus station" per aconseguir un transport fins la capital de regió Ashanti.

En cada "bus station" en el països de parla anglòfoba o "gare routière" en els francòfons es concentra l'essència de vida africana. No em veig capaç d'explicar-ho, ni tan sols de fer fotos o potser filmar, qualsevol dels mitjans visuals no és prou descriptiu. Senzillament ens limitem a observar discretament.

Ens ubiquen en un 20 places amb baca per poder dur les bicicletes. Cal esperar que marxi un altre bus que s'està acabant d'omplir. Ja sabem que l'hora de sortir és quan el vehicle està complet, mai abans. Ens acomodem en els primers seients en els que viatges més còmodament, que al darrere. Sortim a les sis de la tarda. Arribem a Kumasi a les nou. Ens instal·lem a l'hotel de Kingsway. Els preus han pujat en progressió logarítmica, encara que les xifres astronòmiques es tornen més simples i assequibles al fer el canvi a l'euro.

103,26 km	21,88 km/h	4 h 43 min
-----------	------------	------------

8 • Dimecres, 6 de desembre de 2006

KUMASI – OUBASI - DUNKWA

Kumasi ofereix un nivell de neteja que no hem trobat en altres grans urbes africanes. Anem a fer un tomb pel mercat central. Si les estacions de bus són l'essència de la vida africana els mercats en són la columna vertebral i la dona africana és el motor que mou i fa que funcioni tota aquesta maquinària.

Els mercat és d'una grandària enorme, extraordinària. Tothom ven, tothom compra, la multitud va amunt, va avall... tot això al mig d'una via de tren que si ara sembla en desús, segur que en algun moment han conviscut i compartit el mateix espai.

Després de creuar de punta a punta el mercat tornem a l'hotel. Recollim l'equipament i les bicicletes i ens dirigim cap un indret incert on trobar un vehicle per allunyar-nos de la gran ciutat. La nostra idea és anar amb un vehicle fins a Obuasi (a uns 80 km) i després anar un tram pedalant. El nostre objectiu és arribar a la costa: a l'Atlàntic.

Ens orientem cap a l'estació per anar a Obuasi, bé més que orientar-nos ens acompanyen. Per aquestes contrades no t'expliquen com anar-hi t'acompanyen o fan que algú t'acompanyi. Resulta que el bus és un interurbà (no de llarga distància). Agafem tiquet i paguem per les bicicletes. Com sempre sortim així que s'omple, però ara no cal esperar, ja que hi ha una llarga cua per pujar i omplir aquest bus i tres més. Fem els 90 km en hora i mitja.

A Obuasi intentem dinar. Només aconseguim menjar un plàtan i un coco. Ens encaminem al sud, cap a la costa (encara llunyana).

No saben aclarir-nos a quina distància està Dunkwa. Per tota referència ens diuen que un vehicle triga uns 30 minuts.

Ens fem un embolic amb un joc de paraules i ens adrecem a una zona residencial (de les que surten a les pel·lícules). De nou en el bon camí avancem amb el neguit de com resoldre el problema matemàtic de la distància a recórrer, que per nosaltres té una gran importància vital, ja que no hem carregat del tot el dipòsit.

No hi ha sorpreses amb la distància, amb una mica més de 40 km arribem al final d'etapa. El trànsit ha augmentat bastant, haurem de trobar una ruta alternativa, per tal d'evitar-lo.

49,60 km	19,40 km/h	2 h 33 min
----------	------------	------------

Ahir vam fer 100 km en bicicleta, un trajecte amb cayuco i un trasllat en bus de 150 km. No vam dinar ni tampoc sopar com cal. Avui una passejada pel mercat central de Kumasi (que és tan gran com tot en centre de la ciutat), quasi 100 km de bus i 50 km a cop de pedal per únic dinar un plàtan a la brasa i un coco. Esperem sopar decentment. La part més important del pressupost alimentari està dedicat a la cervesa.

9 • Dijous, 7 de desembre de 2006

DUNKWA - TARKWA

Per evitar el trànsit bastant intens que recorre la carretera principal que va de Dunkwa fins a la costa, pretenem seguir una línia marcada per carreteres secundàries o fins i tot pistes sense pavimentar.

Dins de la població preguntem on cal prendre l'inici del camí. La persona a qui preguntem duu una acreditació com a responsable del sistema educatiu. Ens dibuixa un croquis amb un seguit de noms que cap d'ells coincideix amb els dels mapa. Volem anar fins a Opon Valley. El seu croquis finalitza a Opobongo. Seguim el croquis sense problema. Asfalt durant 10 km, després pista. En 30 km arribem a Opobongo. És un cul de sac. La marrada no és important 1,5 milles. No hem creuat cap poble amb el nom indicat al mapa, no tenim la certesa d'on som, no obstant no ens sentim perduts, confiem.

L'itinerari és sensacional, travessa un bosc tropical molt exuberant i a primera el cel tapat ens ajuda molt en la marxa. Les pujades i baixades són constants (una per km), l'esforç és considerable.

Som a Bogoso a retrobar de nou l'asfalt amb 60 km a les cames. Reposem, mengem i bevem. Continuem a pedalar en direcció sud. Volem arribar a Tarkwa. El Xavi pren un taxi. Nosaltres, seguim apretant els pedals. La carretera segueix sinuosa amb tendència a baixar. Anem ràpids. Encara és de dia quan entrem a Tarkwa en mig d'una carretera en obres, molt ampla, molt polsosa, plena de cotxes fent caravana. L'augment dels cotxes és considerable, la disminució de bicicletes també.

El missatge del mòbil per contactar amb el Xavi no arriba. Anem a un primer hotel. Hi ha blancs, però sense bicicleta (no ens plantejem que el Xavi l'hagi llençat). Mentre seguim el pelegrinatge a les fosques per la ciutat arriba la informació. Cal anar al O'Adom Lodge.

109,99 km	16,40 km/h	6 h 42 min
-----------	------------	------------

10 • Divendres, 8 de desembre de 2006

TARKWA - AXIM

La nostra idea segueix encaminada a arribar fins a la costa. Des de Tarkwa volem decantar-nos cap a l'oest, per tal de recórrer un petit tram de costa.

La sortida de Tarkwa també està en obres. A la ciutat hi ha molt de comerç i per les rodalies una munió de mines d'or, no en va l'antic nom del país va ser La Costa d'Or.

El tram d'obres s'acaba en uns 5 km després la carretera està molt ben asfaltada i menys trànsit del que esperàvem. A 30 km parem a fer una pinya. Dos km més avall l'encreuament en un indret de nom Bramiankor. Segons el mapa un encreuament de carreteres, la realitat una pista que es bifurca sense cap indicador que quasi ens passem de llarg. La cartografia que duem no ens ajuda gaire. Prenem la

pista en una direcció marcadament oest fins arribar a Bokaso on retrobem l'asfalt (65 km).

Hem tingut la primera avaria, una punxada. El primer dia en el transport amb vehicle van fer malbé la coberta i cambra d'una roda. També es va perdre un cargol d'un porta paquets que vam substituir.

Arribem a la costa a Esiama. Tot i que fora un bon indret per aturar-nos volem progressar en direcció a Accra. Seguim per la carretera costanera però sense anar prop del mar, de l'oceà Atlàntic. El veiem de tant en tant, allunyat per un bosc tropical amb moltes palmeres escapçades.

La jornada s'acaba allargant més d'allò que fora desitjable, el dia no. A més el Xavi, tot i que força recuperat no està gaire sobrat. Arribem a Axim de dia. Ens instal·lem en el anomenat "Hotel Monte Carlo".

91,16 km	18,13 km/h	5 h 02 min
----------	------------	------------

Abans d'anar a dormir fem una curta passejada fins a una plaça. Veiem un equip de so d'altres prestacions: 4 caixes monumentals, taula de so, ordinador i tot allò que us pugueu imaginar que acompanya un conjunt musical a cas nostra. La resposta a la nostra pregunta és: "No hi ha cap festa, és un funeral".

11 • Dissabte, 9 de desembre de 2006

AXIM - DIXCOVE

El funeral. Us explico com és un funeral africà? Doncs, bé, música a tota castanya, tota la nit. Quan el sol s'aixeca segueix sonant...

Ahir vam arribar fins a la costa. Al golf de Guinea, que no deixa de ser una petita part de l'Atlàntic. Avui pretenem assaborir aquesta petita part de costa africana.

Deixem de banda la carretera i ens endinsem en un tram d'itinerari que suposadament segueix la línia costanera. Els noms dels pobles no coincideixen gaire amb els que hi ha al mapa, però anem preguntant i intentant memoritzar el poble següent per seguir preguntant.

Hem anat poc a poc degut a les dificultats de l'itinerari (corriols estrets en terreny de selva frondosa, platges d'aquelles que surten a les postals...). Ens banyem a les impetuoses i enèrgiques aigües de l'oceà. El camí transcorre lentament, és força lent i entretingut, senders, sorra, platges que no permeten anar sobre la bicicleta, platges amb sorra de textura ciclable... però no ens preocupa, ja som a la costa. Primer arribem a Ajemra. Continuem cap a Prince's Town i d'aquí al cap de "Three Points".

Després d'arribar al punt més meridional de la costa de Ghana deixem els corriols i les dificultats d'itinerari per anar esperitats a la recerca d'un lloc d'acolliment per la nit que ens cau a sobre.

Arribem a Dixcove per un curt tram asfaltat quan el dia a deixar pas a la nit, amb les pupil·les ben dilatades per aprofitar la poca llum que ens queda.

57,66 km	10,59 km/h	5 h 28 min
----------	------------	------------

La mitjana del dia indica la dificultat de l'itinerari per fer-lo amb la bicicleta, però allò que hem pogut veure i viure només queda impressionats en els nostres sentits. Senzillament un entorn fantàstic, sensacional, paradisiac. La mitjana s'ha incrementat força en els darrers 30 km, ja que en els primers no arribava als 8 km/h.

Sopem a base de fer diferents tasts: plàtan fregit, peix, arròs, mongetes, taronja..., tot això en diverses parades que hi ha al carrer d'aquesta petita població de pescadors.

12 • Diumenge, 10 de desembre de 2006

DIXCOVE – TAKORAI - ACCRA

Despertem amb l'orquestra de la selva en concert. Hi ha audició de tota mena de volàtils amb el cor de galls de la vila.

Anem a esmorzar a l'embarcador d'aquesta vila marinera. Fem quasi tota la ruta per carretera. Arribem a Takoradi a les 11.00 h. Ens dirigim a la "bus station" STC. El tiquet són 48.000 per persona.

36,95 km	18,19 km/h	2 h 02 min
----------	------------	------------

Els bitllets són numerats i personalitzats. A les 12.00 en punt criden als passatgers per megafonia. Després de fer la comprovació dels bitllets sortim 10 minuts més tard.

Parada per fer una queixalada a l'estació STC de Cape Coast i continuació del viatge fins a Accra. El viatge té una durada de 4 hores per fer 250 km. L'entrada a Accra és l'apoteosi, autovia col·lapsada, parades al marge de la calçada, venedors en mig dels vehicles.

Ens instal·lem a l'Hotel President a Accra.

41,28 km	16,73 km/h	2 h 28 min
----------	------------	------------

13 • Dilluns, 11 de desembre de 2006

ACCRA

Com sempre passa, i a més és inexcusable, el darrer dia abans d'abandonar un país és el compàs d'espera per acabar el viatge. Cal treure-li a la jornada el màxim rendiment.

Anem de visita al Makola Market. És impressionant, supera al de Kumasi i evidentment al de Bimbila. La barreja de colors, olors i sons atabalen, cal anar en calma. Truquem al Gabriel, un ghanès que està fent un curs de formació professional a Lleida en un centre de l'ajuntament on treballen el Gustau i el

Xavier. Ens trobem en un centre d'artesanía africana en qual hi ha els mateixos records pels turistes que hem vist a Dakar o a Douala.

Des del centre d'artesanía on no trobem res prou interessant el Gustau pretén tornar a una parada de Makola Market on ha vist morters de fusta típics de terres africanes. No està a l'abast de qualsevol tornar a trobar la parada dins del mercat, cal una capacitat d'orientació fora de la normalitat. Jo no l'hauria trobat, el Gustau hi va anar directament, de manera simple, senzilla, sense GPS ni molles de pa. Ho considero extraordinari.

Tornem a l'hotel a descarregar la mercaderia. Pretenem anar a una botiga de productes d'artesans que s'anuncia a la guia de duem. Utilitzem la mateixa tècnica de sempre, preguntant. Una de les persones que hi ha a l'hotel s'ofereix per dur-nos ell a preu de taxi. Com no coneix el lloc on volem anar no hi arribem, Ens deixa al restaurant Afrikikio també recomanat per la guia. És un paratge a l'aire lliure, que al marge del temps que triguen en servir-nos ens resulta bastant satisfactori.

Per pair l'opipar sopar anem a peu en direcció a l'hotel President. Està molt lluny, i tot i que la direcció que seguim és força correcta acabem claudicant i prenent un taxi.

14 • Dimarts, 12 de desembre de 2006

ACCRA – CASABLANCA - BCN

Per començar el dia el despertador ens sona a l'hora espanyola, a les dues. Ens donem compte de l'error quan som a la recepció. A jeure una altra estona.

Ens llevem a l'hora correcta, a les 3 del matí. Puntualment, a les 3 i mitja, arriba el mateix taxista amb qui vam fer tractes ahir a la nit. Carreguem les 4 bicicletes al maleter del OPEL ASTRA pel sistema africà, sobresortint mitja màquina del vehicle. A la terminal estira i arronsa per la carrera del taxi. De les 60 mil pactades demana 120 mil, l'excusa de les bicicletes. Per no enfadar-nos cedim.

Per recuperar les caixes d'embalatge hem d'anar a la terminal d'arribades. Trobem 3 caixes i mitja. S'ha volatilitzat un tros de caixa de la bicicleta del Lluís. Fem un pedaç per passar l'expedient.

Amb tot ben empaquetat anem a facturar i recollir la targeta d'embarcament. Abans però hem de passar la duana, on ens fan obrir les caixes per inspeccionar el seu contingut. Tot seguit facturem fins a BCN i ens fan tarja d'embarcament fins a Casablanca.

No hi ha oficina de canvi de divises, per tant, ens hem de quedar amb els diners sobrers, que no són molts.

En el control de passaports hi trobem un problema administratiu en el del Lluís. El visat és per 60 dies però al segell d'entrada ens han posat diferent quantitat de dies d'una manera aleatòria. En ell segell que li posaren al Lluís indica 5 dies en bolígraf. La discussió puja de to el Gustau (molt disgustat) i el

Lluís acompanyen al funcionari a una oficina annexa. Mentre per megafonia reclamen l'embarcament urgent dels passatgers Broch, Carbó, Dos Santos i Galindo. Nervis, neguit que s'acaba deixant-nos passar a la sala d'embarcament.

És una autèntica llàstima que quasi en el últim moment t'enterboleixin aquest sensacional viatge. El vol AT 514 s'enlaira amb tots el passatgers a l'horari previst.

A Casablanca tenim una escala molt llarga. Més de sis hores. Se'ns acut que podríem anar a visitar la ciutat, però no sabem quins impediments haurem de salvar per fer-ho ja estem en trànsit i com estan els aeroports actualment, mai se sap.

Cap problema. Sortim i no cal que programem res. Un personatge ens ofereix el servei de taxi, visita de la ciutat, restaurant i tornada a l'aeroport a punt d'agafar l'avió cap a BCN. El preu és poc més del que ens costaria el taxi (restaurant a part).

Fa temps que els marroquins han canviat la pauta de conducta. En lloc de prendre't com una víctima de l'engany et presten un servei i te'l cobren. Ells content i nosaltres satisfets.

Evidentment la persona que contacta amb nosaltres ens endossa al veritable taxista, que resulta ser molt amable i professional. Ens porta fins a Casablanca (a 40 km), ens passeja per la ciutat, ens duu fins a la Gran Mesquita de Hassan II (la més gran del mon), ens porta al restaurant i ens retorna a l'aeroport a l'hora convinguda. Un servei perfecte.

A l'aeroport del Prat ens acomiadem fins l'any proper i marxem als nostres domicilis diametralment oposats. Badalona, Lleida i Benicàssim.

Conclusió

Ens han quedat ganes de tornar a Ghana.